

nu ikke gaade ud af de kirkelige Midlers Sammenhæng, saa er heller ikke Tienden paa den Maade gaet ud af de kirkelige Midlers Sammenhæng. Man har ogsaa en Høieste- retsdom fra Frederik den Fjerdes Tid, ved hvilken der blev confisceret 6 Tiender for en Mand's Arvinger paa Grund af Misligholdelse med Hensyn til Kirkerens Vedligeholdelse, og der foreligger mange lignende Exempler paa Søgemaal, begrundede ogsaa paa, at man ikke har villet bidrage til afbrændte Præstegaardes Gjenopbygning; i saadanne Tilfælde er der ogsaa blevet truet med Processer og med Fortabelse af Tienden. Derfor er det for mig klart, at, naar man bevarer de andre kirkelige Midler med deres historiske Formaal, saaledes som det nu er, saa har baade Konge- og Kirketienden altfor meget tabt deres oprindelige Diemed, og der er derfor god Grund til at afløse dem. Gaaer man derimod hen og stiller de nærværende kirkelige Indtægter aldeles fra deres Forbindelse med egentlige Kirkeformaal, saa er der egentlig ikke nogen Grund til at fordre Afløsning af de andre Tiender. De komme da til at staa som aldeles uafhængige Indtægter. De faae da i Grunden reent Characteren af en privat Prioritet, man har i Sorden. Man vil da see, at der ikke nær er den Grund til og Kraft i Fordringen om at afløse dem, som naar man bevarer dem alle i deres historiske Sammenhæng. Denne Tiendernes Afløsning er en Ting, som ogsaa kom frem paa den tredie Rigsdag, hvor de kirkelige Lønnings-spørgsmaal fik, efter hvad der forekommer mig, deres meest omhyggelige Behandling her paa Rigsdagen. — Der blev truet med, at vi skulde tage os saa meget iagt for at modsætte os Bestræbelserne fra en vis Side paa Grund af Stillingen ved kommende Valg. I denne Henseende er jeg saa overordentlig heldig stillet, at jeg har udtalt paa Valgtribunen ganske de samme Anskuelser, som jeg udtaler her. Jeg er netop bleven valgt paa Basis heraf. Men jeg er bange for, at mange ærede Medlemmer, der staae paa hin Side, ikke ville faae den forønskede Gjenklang fra deres Vælgercorps, naar disse komme til rigtigt at see i Sagen, som den i Virkeligheden foreligger.

Det var netop en Fortjeneste af det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. A. Hansen), at han bragte sit Fæsteafsløsningsforslag frem i en bestemt Form. Lader os nu ogsaa tage et andet Afsløsningsforslag, Tiendeafsløsningen, i en bestemt Form, og hvis Tiendeyderne faae at see, at man skal betale for Tiendeafsløsning, eller at man fremdeles littegodt skal svare Tiende, fordi Præsterne blive satte paa fast Gage, saa vil en stor Deel af den forudsatte Begjæring nok hurtigt forsvinde. Jeg skal efter disse Bemærkninger henstille til Thinget i alt Væsentligt at tage det Lovforslag, der foreligger. Jeg har ikke udtalt en eneste Tanke om de kirkelige Midlers Overstilling, uden at den er udtalt i samme Retning af en tidligere Kultusminister, Mourad. Han stod med større Strengthed og mere Bestemthed paa de nuværende kirkelige Midlers Sammenhold end den nuværende Kultusminister. Og det ærede Thing kan troe, at Enhver, der troer alligevel at kunne faae en bedre Change i saa Henseende, vil dog maaffee be- drage sig. En Minister med en anden Anskuelse vil, naar han som Minister bliver nødt til at sætte sig ret ind i Spørgsmaalet — det tør jeg forstikke — naar han bliver nødt til at sætte sig ret ind i denne Sag, let da forandre sin Anskuelse. Jeg har seet dette skee med mange Menneker i Henseende til dette Spørgsmaal, om hvem man efter deres tidligere Opfattelse ikke skulde troe, at det kunde blive Tilfældet.

Efter disse Bemærkninger skal jeg sige nogle faa Ord om selve Lovforslaget, og det gjør mig da ondt, at den høitærede Minister vil forelægge et Lovforslag, i hvilket han ikke medtager Kjøbstæderne og Kjøbenhavn; det er vistnok en høist uheldig Stilling, hvori de kirkelige Forhold bestinde sig nu i Kjøbenhavn. Jeg har siddet i 3 Aar i en Commission, der har været nedsat om den Kjøbenhavnske Velgjørenhed m. m., og har i denne Comitee været i en Subcomitee med Stadsconducteuren for at udregne Befolkningen, Sattigdommen og Statteindtægten i de forskellige Dele af Kjøbenhavn, og jeg er derved kommen i Besiddelse af Oplysninger om, hvor store Kjøbenhavns Sogne ere. Saale-